

40, fed og færdig?

For homo sapiens udløser 40 års-krise en masse omvæltninger - fra tato-
vering til stor motorcykel. For Sta-
tens Kunstfond er det anledning til
refleksion over fire årtiers kunstpoli-
tisk historie. Og måske også behov
for at få smidt et par overflødige kilo
og dumme uvaner...

Kulturen på spidsen

Af Jakob Høyer, kulturredaktør

Halvvejs i tilværelsen. Den endelige af-
sked med ungdommen. Eller blot end-
nu en rund fødselsdag på livets lange
landevej.

At fylde 40 år har mange betegnelser, man-
ge symbolværdier og formentlig lige så mange
skrøner og myter. Fra de overfladiske ønsker
om tatovering og ny, stor (megastor) motorcy-
kel til mere alvorlige beslutninger om nyt job,
ny uddannelse og måske tilmed helt nyt liv.

Uanset hvad er 40 års-dagen anledning til
at gøre status over livet: Se tilbage på ungdom-
mens pubertetsfejl og voksenalvets hårde ud-
fordringer. Som et eftersyn af tilværelsens
store maskineri - med mulighed for større og
mindre reparationer.

Det samme burde gælde for Statens Kunst-
fond, der netop har udsendt et stortilet fest-
skrift for at hyldede fondens store betydning for
dansk kunst og kultur de sidste 40 år. Fra
etableringen i 1960'ernes grødende ungdoms-
oprør over protestbevægelsen med lagerfor-
valter Peter Rindal i spidsen til de i alt 5.400 (!)
kunstnere og kunstnergrupper, der har modta-
get penge fra fonden gennem tiderne.

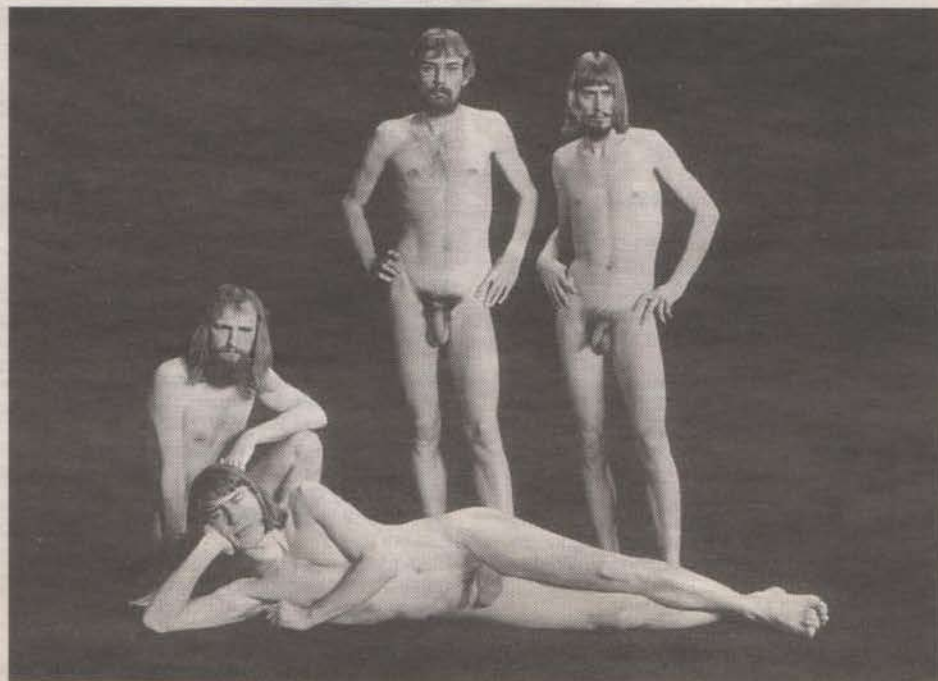
Men som i de fleste festskrifter rummer det
imponerende bogværk mest hyldet.

En vis hyldet er da også på sin plads for
Statens Kunstfond, der i sit 40-årige (efterhån-
den 42-årige) liv har haft en stor del af æren
for mange store kunstværker og kunstnere.
Fonden har med økonomisk støtte givet ar-
bejdsro til mange kunstnere, hvis værker i dag
er unikke dele af den danske kulturarv - og
sågar også den nye danske kulturkanon. Og
dertil kommer den evige debat om fondens
virke og de mange diskussioner om, hvad der
er kunst. Fra Ole Lund Kirkegaards legendari-
ske børnebøger til skulpturen Vanddragen på
Store Torv i Århus.

Debat og originalitet holder kunsten i live.

Men som 40-årig er der også grund til
erkendelse - og til ændringer - i og
omkring Statens Kunstfond.

For som de fleste andre kan kunstfonden
ikke frasi sig visse pubertetsproblemer - og

40 års-krise - ikke her! Statens Kunstfond fejrer sig selv med et storlået festskrift, der blandt me-
get andet præsenterer dette yndefulde billede fra Jørgen Leths dokumentarfilm »Livet i Danmark«
med forfatterne Dan Turell, Kristen Bjørnkjær, Svend Åge Madsen og Hans-Jørgen Nielsen. Foto fra
bogen: Vibeke Winding.

tilmed en del, der som andre uvaner er blevet
hængende i alt for mange årtier.

Som de fleste andre unge har kunstfonden
de første årtier haft behov for at vise rebelsk
mod til at gå mod autoriteter og magthavere.
Og gerne med venstreorienteret fortegn. Det
ses tydeligst i tildelingen af støtte til teater-
gruppen Solvogdens happening med uddeling
af varehuset Magasins bøger og andre varer
gratis til kunderne i julen 1974. Bagefter bevil-
gede fonden støtte på 20.000 kr. til teatergrup-
pen med det forvrølede argument, at grup-
pens kriminelle handlinger var »bevidst og
værdifuld udvidelse af litteraturbegrebet«,
som det hed i begrundelsen.

Solvogden og andre politiserende værker
kan i dag nok ses som dele af vores fælles
kulturhistorie - men behøver vel ikke at blive
blåstemplet af en statslig kunstfond. Særlig
ikke, når fonden langt oftest har støttet den
del af kunsten, der har været kritisk over for
imperialismen, kapitalismen, magthaverne og
alt det - og langt sjældnere har søgt at støtte
de modsatte synspunkter.

Det største problem har dog været fon-
dens arrogance og lukkethed, som ike
klæder en 40-årig.

Uddelingen af den statslige kunststøtte er
oftest sket bag lukkede døre og uden den
gennemskuelighed, der ellers bør kendetegne
arbejdet med skatteborgernes penge. Mistæn-
ken om studehandler og vennetjenester har
alt for ofte fået lov til at leve for længe. Og hver
gang, kritikken er blevet rejst, er den mødt
med stilhed - eller iskold arrogance.

Sidst men ikke mindst slæber den jubileren-

de kunstfond stadig rundt på et par absurde
uvaner.

Størst er den tåbelige tradition med livslan-
ge legater. For ud over de mange arbejdslega-
ter og rejselgater udnævner Statens Kunst-
fond de i alt 275 kunstnere, der får en årlig
støtte hvert år til deres død. Ikke alene har
ordningen en modbydelig smag af statskunst-
nere - »dem, vi virkelig godt kan li« - men
endnu værre er tanken om at bruge aktiv
kunststøtte på noget så inaktivt som livslang
støtte til særligt aldrende kunstnere. Det er vel
pensionsordningens ansvar.

Men bare rolig.

Statens Kunstfond kan lige som så mange
andre se frem til en ny status på livet, når
50-års dagen nærmer sig. Indtil da er der god
tid til at slippe af med de livslange kunstnerle-
gater og den arrogante lukkethed. Og så ellers
fortsætte med at skabe unik kunst og stor
debat.

jhy@berlingske.dk

LÆS MERE:

www

www.berlingske.dk

Søg på Statens Kunstfond og læs den store gen-
nemgang af jubilæumsbogen »40 år på støtten«

www.statenskunstfond.dk

Kunstfondens egne oplysninger og oversigter over
de 5600 støttetildelingen siden oprettelsen i 1964.

**Kulturen på Spidsen sætter hver fredag sin
spids på en aktuel kulturdebat fra ind- eller
udland.**